

Feetamiin D ga ilmaha

Muxuu feetamiin D muhiim u yahay?

Feetamiin D:

- Wuxuu gacan ka gaystaa adkeynta lafaha iyo kahortagga xanuunka lafo qalooca. Xanuunka lafo qalooca waa jileeca iyo daciifida lacagaha ilmaha ku yimaada.
- Wuxuu gacan ka gaystaa milida kaalshiyaamka iyo foosfaraaska.
- Wuxuu caawiyaa helitaanka wadne iyo waayirada dhiiga oo caafimaad qaba.
- Cilmi baaris ayaa muujinaysa in feetamiin D uu gacan ka geysan karo kahortagga cudurka, niyad jabka iyo cudurada kale.**

Meeqa feetamiin D ah ayay ilmuhu u baahan yihiin maalin kasta?

Feetamiin D waxaa lagu cabiraa cabirada caalamiga ah (IU). American Academy of Pediatrics (Machadka Maraykanka ee Caafimaadka Carruurta) ayaa ku talinayaa:

- Ilmaha kayar 12 billood ay u baahan yihiin 400 cabirada caalamiga ah oo fetaamiin D ah maalin kasta.
- Ilmaha socod baradka ah iyo ilmaha waawayn ayaa u baahan 600 cabirada caalamiga ah oo feetamiin D ah maalin kasta.

Waa kuwee cuntooyinka uu ku jiro feetamiin D?

Cuntooyin aad u yar ayuu ku jiraa feetamiin D **dabiici ah**. Waxay kala yihiin:

Kaluunka Salmon

- saliida beerka cod (1 qaado = 1,360 cabirada caalamiga ah)*
- kaluunka dufanka badan
  - kaluunka salmon (3 wiqiyadood oo la karshay – 570 cabirada caalamiga ah)*
  - tuna (3 wiqiyadood, kалуunka ku qasacadeysan biyo = 40 cabirada caalamiga ah)*
  - sardines (2 sardine, ku qasacadeysan saliid = 46 cabirada caalamiga ah)*
- beerka lo'da (3 oz la karshay = 42 cabirada caalamiga ah)*
- qaybta jaallaha ah ee ukunta (1 ukun wayn, la ridqay = 44 cabirada caalamiga ah)*
- maashruumka, cad, ceeriin, la jeexjeexay, la dhiga qoraxda (1/2 koob = 366 cabirada caalamiga ah)*

Feetamiin D ayaa **lagu daraa (lagu xoojiyaa)** cuntooyinka kale, kuwaan waxaa kamid ah:

- caanaha ilmaha (1 koob = 76 - 80 cabirada caalamiga ah [ka eeg qasaca; badeecooyinka ayaa kala duwan])*
- caano, 2%, la adkeeyay (1 koobka = 120 cabirada caalamiga ah)*
- badelka caanaha (soy, almond, boorash), la adkeeyay (1 koob = 100 -144 cabirada caalamiga ah)*
- yooqad, bilaa sonkor ah, caanaha guud, la sifeeyay (ku dhawaad ½ koob = 31 cabirada caalamiga ah)*
- seeriyaalka u diyaarsan in la cuno (1 cunto = 80 cabirada caalamiga ah)*

Caano iyo maraqa ukunta/Changua

- casiirka oranjiga, la warshadeeyay (1 koob = 80 cabirada caalamiga ah)*

Ilaa in ilmuhu cuno maahee cadad ka badan 3 wiiyadood oo salmon ah ama uu cabo shan 8 wiiyadood ah oo koob oo caano ah, way adag tahay inuu ka helo feetamiin D ku filan cuntada. Dhibcaha feetamiin ama kaabeyaasha feetamiin D ga ayaa lagu talinayaa inta badan dadka.

Qof kasta ma u baahan yahay inuu cuno kaalmaatiga feetamiin D?

Waa muhiim inaad la hadasho Dhakhtarka Cuntada oo Ruqsad leh (RDN) ama dhakhtar caafimaad haddii aad su'aalo ka qabto cunista kaalmaatiga.

Waa maxay noocyada kaalmaatiga ay tahay in ilmahaygu qaato?

Kalamaatiyada ayaa lagu heli karaa qaabab badan. Xaqiiji inaad akhrido calaamada oo aad raacdo tilmaamaha.

Ilmaha dhashay: Goojooyinka feetamiin D ga dareeraha ah ayaa lagu heli karaa si gaar aha ama ayagoo ku dhex jira feetamiinnada A, C ayroon, ama fluoride. Keliya adeeso goojo dhibciyaha ku yimaada daawada oo raac tilmaamaha ku qoran baakada.

Carruurta: Feetamiinnada la ruugi karo ee ay ku jiraan feetamiin D ayaa la heli karaa. Xajmiyada aad cunayso ayaa kala duwan noocyada kaladuwan. Raac tilmaamaha ku qoran baakada.

Miyuusan ilmahaygu feetamiin D ku filan ka helayn qoraxda.

Dadka ayaa sameyn kara feetamiin D marka maqaarkooda ay ku dhacdo qoraxdu laakiin kani maaha il la isku halayn karo gobalka Washington. Maqaarku wuxuu sameeyaa wax yar, hadduuba jiro, oo feetamiin D ah cimilooyinka waqooyiga sida Washington, marka laga reebo bilaha xagaaga. Kareenka qoraxda, kaasoo muhiim noo ah si aan iskaga ilaalino kansarka maqaarka, ayaa sidoo kale saameeya cadadka feetamiin D ga dadku ka helayaan qoraxda. Sidaas awgeed iskuma haleyn karno inaan feetamiin D nagu filan ka helno kaasoo buuxinaaya baahiyaha maalin kasta.

Cunugaygu feetamiin D xad dhaaf ah ma heli karaa?

Cilmi baarista hadda ayaa muujinaysa in uusan jirin khatarta helista feetamiin D aad u badan oo ka yimaada iskudarka qoraxda, cuntada, iyo kaalmaatiyada feetamiin D marka loo adeegsado cadadka lagu taliyay.

*U.S. Department of Agriculture (Waaxda Beeraha Mareykanka), Adeegga Cilmi baarista Beeraha. [FoodData Central](#)

**National Library of Medicine (NIH)

Machadkani waa bixiye fursad loo siman yahay.
WIC cidna ma takoorto.

Dadka naafada ah, warqaddaan waxay kuheli karaan markay u codsadaan qaabab kale.
Si aad u gudbisid codsi, fadlan soo wac 1-800-841-1410 (TDD/TTY 1-800-833-6388).

Waxaa laga soo xigtay Barnaamijka Oregon WIC
DOH 960-267 November 2024 Somali